

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ СТУДЕНТІВ НТУ «ХП»

З початком функціонування в нашій країні ринкових механізмів процес професійного становлення особистості набув якісно нової характеристики. Конкурентоспроможність спеціаліста забезпечується якістю його професійної підготовки, наявністю високого рівня розвитку професійно - значущих якостей. Все це в повному обсязі не можливе без успішного протікання процесу професійної ідентифікації, яка здійснюється в процесі професійної підготовки майбутнього спеціаліста.

Становлення випускника сучасного ВНЗ як професіонала відбувається, в кінцевому рахунку, на основі суб'єктивної готовності до професії, ототожнення себе з відповідною професійною спільнотою. Цей процес починається ще під час вибору професії, але основний етап приходить на період навчання у вищому навчальному закладі. Його успішність обумовлена різноманітними факторами, які змінюються з часом. Крім того, освоєння різних спеціальностей теж має певну специфіку. Все це зумовлює актуальність проведення емпіричних соціологічних досліджень, спрямованих на вивчення процесів професійної ідентифікації студентів конкретних напрямків підготовки.

Для визначення основних характеристик формування професійної ідентифікації особистості в ході вузівського навчання, було проведено опитування студентів НТУ «ХП». В якості методу збору даних було обрано анкетування. В дослідженні взяли участь 150 студентів НТУ «ХП». Через велику кількість факультетів та напрямків підготовки, опитування проводилось у студентів таких напрямків: психологія, економіка, програмування та інженерія. Дослідження проводилось, серед студентів першого (31%,) третього (36%) та п'ятого (33%) курсів.

Про успішність процесу формування професійної ідентифікації під час навчання у ВНЗ свідчать зміни у ставленні студентів до майбутньої професії. За даними дослідження у половини опитуваних ставлення стало набагато краще, у 18% не змінилося, а у третини стало гірше. Ставлення

до обраної спеціальності стало кращім за час навчання у 55% студентів першого курсу, 53% третього курсу і 44% п'ятого курсу.

Показником професійної ідентичності є ототожнення себе з членами майбутньої професійної групи. Загальні результати свідчать про те, що приблизно половина студентів (49%) не ототожнює себе з представниками своєї професії. Відповіді студентів різних напрямків підготовки свідчать про те, що ототожнює себе з майбутньою професійною групою 14% інженерів, 32% програмістів, більше половини психологів та економістів (відповідно 67% та 68%).

Причому переважна більшість студентів першого курсу (85%) із представниками майбутньої професії себе не ототожнюють. На третьому курсі таких 60%, на п'ятому - 58%.

Основою професійної ідентифікації є оцінка студентами рівня своїх професійних знань. Аналіз отриманих результатів показує, що 48% студентів оцінює свої знання як «середні», більш ніж третина (37%) як «низькі» і тільки 15% студентів вважають рівень своїх знань високим.

Важливо розглянути чи змінюється рівень професійних знань за оцінкою самих студентів на різних етапах навчання. Опитування показало, що більше половини студентів п'ятого курсу 62%, оцінюють свої знання як «низькі». Якщо, поглянути на відповіді першого та третього курсу то, низькими рівень своїх знань за майбутньою професією оцінює 26% першого і 25% третього курсів.

Головним показником формування професійної ідентифікації є задоволеність студентів обраною спеціальністю. В цілому близько двох третин студентів (65%) задоволена своїм професійним вибором. Задоволені своїм професійним вибором 55% студентів першого курсу, 76% третього курсу та 62% п'ятого. Перш за все, студенти НТУ «ХПІ» задоволені такими аспектами учбового процесу, як зміст навчального матеріалу із спеціальних дисциплін, якість викладання, організація навчального процесу та набір навчальних дисциплін.

Переважна більшість респондентів, факторами які впливають на бажання стати професіоналом вважають: організацію практики та стажування (69%), знайомство з представниками майбутньої професії (40%), набір навчальних дисциплін (31%) і якість викладання (34%).

Студенти першого курсу вважають головними факторами набір учбових дисциплін (46%) та знайомство з представниками майбутньої професії (44%). П'ятий курс відмітив важливість знайомства з представниками майбутньої професії (48%) та якість викладання (42%). Для студентів третього курсу головним фактором є участь у наукових конференціях (38%). Незалежно від курсу навчання, найважливішим фактором впливу респонденти вважають організацію практики та стажування.

Отримані данні свідчать про те, що бажання в майбутньому працювати за обраною спеціальністю мають більше половини опитуваних (68%). Студенти першого курсу, менше за інші курси, бажають працювати за обраним фахом (26%), найбільше бажаючих у студентів третього курсу (40%) серед опитаних п'ятого курсу таких тріхи більше третини (35%).

Отже все згадане вище дозволяє рекомендувати адміністрації НТУ «ХП» та професорсько-викладацькому складу підвищити якість організації практик та стажування; налагоджувати взаємодію з представниками організацій та центрами кар'єри для майбутнього працевлаштування студентів; влаштовувати заходи на яких студенти зможуть поспілкуватися з представниками майбутньої професії, дізнатися більше про зміст та переваги спеціальності; вивчати тенденції змін у ринку праці з метою пристосування освітніх програм під ринковий попит; включати до освітніх програм більше практичних занять.

Тахтаулова М. Ю.
НТУ «ХП»

НОВИЙ ЦЕНТР ХАРКОВА ЯК СИМВОЛ УРБАНІЗМУ РАДЯНСЬКОЇ ДОБИ: ПРОБЛЕМА ТОПОНІМІКИ

Новий культурний простір Харкова почав оформлюватися майже одразу після встановлення радянської влади. Численні його елементи збереглися до сьогодні. Останнім часом актуалізувалося питання демонтажу ідеологічного компонента в міському культурному просторі. Громадянське суспільство та деякі політичні сили ставлять під сумнів доціль-